

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izloži vsak četrtek in velja s poštno vred 1 K. v Mariboru v pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčije 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K. Kdor hodi sam po sebi, plača za leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravišče Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Udje „Katal. Rukovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vrn. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišče: Koroska cesta šte. 5, vsprejema naročnice, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petilivnice za enkrat 15 vrn., za dvakrat 25 vrn., za trikrat 35 vrn. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprete reklamacije na poštne prosto.

Današnja številka obsega 10 strani in prilogo: „Gospodarske Novice.“

Nemški načrti.

Pred nami leži koledar znanega nemškega društva Südmarch za l. 1914. V njem nam brez vsakega o-zira in sramu razkrivajo Nemci svoje načrte. Ost njihovega delovanja je naperjena proti nam Slovincem. Zdi se nam, kakor da bi pogledali svojemu soigralcu v karte ter hipno spoznali veliko nevarnost, k kateri se nahajamo. Gre se za zemljo naših slovenskih posestnikov, gre se za delavnice naših slovenskih rokodelcev in obrtnikov, gre se za prodajalne naših slovenskih trgovcev. Nemci se že zibajo v sladkih sanjari, ko bo vsa zemlja, obrt in trgovina, med Spiel-feldom in Trstom, njihova last, in mi Slovinci njihovi hlapeci, viničarji in delavci. Takšna bi naj bila naša bodočnost po želji ljubih sosedov in prijateljev Nemcev.

V Südmarchinem koledarju za leto 1914. pišejo Nemci: „Ako hoče nemški narod svojo posest razširiti, more to storiti tam, kjer mu stoji nasproti najmanjše število tujega ljudstva in kolikor mogoče nizko stoječa ljudska omika. Ti pogoji so izpolnjeni na južnih izhodih alpskega gorovja. Saj 80 milijonov Nemcev v Srednji Evropi ni napoti več kakor poldrugi milijon Slovincov, ki jim zastopajo pot do Adrije.“

Cilj pruskih in avstrijskih Nemcev je torej, u-stvariti nemško pot do Adrije. Od morja do morja bi se naj raztezala nemška oblast in se glasil nemški jezik, a tu jim Slovinci zastavljajo pot. Südmarchovci ne razločujejo več med Avstrijo in Nemčijo, za njih je to že skupna država, o kateri bahato pripovedujejo, da šteje 80 milijonov nemškega ljudstva. Da bi se ta pot do Adrije prejkorej ustvarila, ustanovili so si Südmarch in Sullerajn. Südmarch kupuje slovenska posestva, obrti in trgovine ter jih oddaja protestantskim, če le mogoče, na Pruskem rojenim Nemcem, Sullerajn pa zida po Slovenskem nemške šole, v ka-tere vabi najrajši slovenske otroke, da iz njih vzga-ja janičarje. Mi Stajerci in Korosci najbolj čutimo ta nemški naval od severa. Nemški klošč se zajeda v naše meso in nam jemlje mir in spanje. Nemška pot do Adrije se gradi po strogo načrtanem načrtu. Ob južni železnici, pričenši pri Spelfeldu, in doli do Trbovelj, skušajo Nemci ustanoviti nemške šole ter pokupiti slovensko zemljo, obrt in trgovino. V St. Ilju imajo že nemško šolo, v Pesnici jo snujejo. Maribor je že itak nemška trdnjava. Hoče se še držijo, Slivnica tudi. Rače pada v nemške roke, na Pragerskem ob-stoji nemška šola, Slovenska Bistrica je pomembna, v Poljčanah—Peklu je nemška šola. Ponikva se drži, Grobelno in St. Jurj tudi. Štore imajo nemško šolo, Celje je pomembno. Laški trg je velenemškutarski, Rimske Toplice se še držijo, v Zidanem Mostu, Hrastniku in Trbovljah silijo Nemci naprej.

Nemci nas hočejo izpodrinuti iz naše zemlje. To je njihov cilj, za katerim stremijo, in v načrtu, da se ta cilj doseže, sta tudi Südmarch in Sullerajn. Tega se zaveda vsak Nemec, tega ne prikrivajo več javno-sti. V omenjenem Südmarchinem koledarju čitamo: „Dan, ko se bo srednjeevropsko nemštvo s krvjo bo-rilo za izhod ob Adriji v Sredozemsko morje, ta dan bo gotovo prišel. In čim več postojank bomo imeli Nemci v južnih deželah, tem več soborilcev bomo ime-li, ko pride ura odločitve. Za nemški narod je življen-skega pomena, in češko-nemški spori daleko nimajo te važnosti, da nam Jugoslovani ne zastopijo pota do Trsta, in da nam slovenski ter francoski uplivi ne onemogočijo izhoda v Sredozemsko morje.“

In zato klče Südmarchin koledar vsem Nem-cem: „Nemški meč in nemški pljug obrnimo proti ju-gu!“

Takšni so torej nemški načrti. Nemci ne kupu-jejo slovenskih posestev, da bi slovenskim kmetom po-magali, ne snujejo nemških šol, da bi nam dajali pri-ložnost, priučiti se nemščine, njihovi cilji so drugačni, oni hočejo ustvariti nemško pot do Adrije. Ponem-čiti hočejo slovenske otroke, narediti iz njih janičar-je, izpodrinuti hočejo slovenske kmete s slovenskih posestev, ker hočejo, da je vsa zemlja med severnim in južnim morjem nemška.

In kaj delamo Slovinci? Ko Nemci mečejo koe-ke za našo zemljo in naš jezik, se brati med seboj napadamo in pobijamo. Nemški liberalizem je prišel med nas ter nam celo vrsto bratov odtujil, da ne ču-

tijo več s katoliškim slovenskim ljudstvom in da na-padajo ljudstvo in one, ki grede z njim. Združimo se zopet vsi pod staro versko in narodno zastavo ter skupno branimo svojo domovino, ki se nahaja v taki nevarnosti. Podpirajmo tudi svoje slovensko obramb-no društvo „Slov. Straža“ ter jo upeljimo v vseh kra-jih. Res je, 80 milijonov Nemcev nam stoji nasproti, toda ni se nam jih treba bati, ako smo edini in slož-ni. Branimo skupno svojo vero, zemljo in svoj jezik in nemški načrti se bodo izjalovili!

Urednik žrtev zločinskega svobodomiselstva.

Zena francoskega ministra astrellila urednika.

Francoska je znana kot država, kjer imajo prvo besedo zagriženi svobodomiselci, liberalci najstrupe-njše vrste. Na ministrskih sedežih sedijo navadno ljudje, ki svoj upliv uporabljajo dostikrat za to, da se množijo in raste njihovo premoženje, ki mečejo tiso-če in tisoče državnega denarja svojim političnim pri-stašem, prijateljem in sorodnikom, ki za mastno pla-čo branijo razne židovske in liberalne goljufe ter tako opravljajo v velkem obrt najgrše umazanosti in go-ljufije na škodo državi in davkoplačevalcem. So sicer na Francoskem tudi možje, ki obsojajo to liberalno „delo“ in se bojujejo proti grdim izrastkom radikal-nega liberalizma, a navadno taki poštenjaki ne more-jo vspeti ali pa celo padajo kot — žrtev liberalne hu-dobije pod ostrim bodalom ali pa jih podere na tla kroglja iz revolverja političnega vaspitajke. V ponedel-jek, dne 16. marca zvečer med 6. in 7. vro se je od-igrala v Parizu taka žalostna igra.

Francosko finančno ministrstvo je vodil mož, ki se zove Caillaux (izgovori Kajoj). Že s 36. letom je bil Caillaux prvokrat imenovan za finančnega ministra. Reklo se je: mož ima izredne zmožnosti glede denar-nih zadev in je kakor nalašč ustvarjen za vodstvo francoskih financ. Tekom let se je pokazalo, da mož res izbornu razume polniti blagajno, pa ne v toliki meri državno, kot svojo. Caillaux se je dal pokupiti od raznih židovsko-liberalnih goljufov, milijonarjev, oderuških denarnih zavodov itd. Dal se je plačati. Že kot minister je imel veliko plačo, baje 50.000 frankov, od svojih varovancev-goljufov pa je dobival na leto še do 300.000 frankov. Nekateri listi celo trdijo, da znaša ta Caillauxov „zaslužek“ na milijone.

V zadnjem času je hotel Caillaux v državni zbornici na vsak način spraviti naprej predlog o no-vem osebno-dohodninskem davku. Mimogrede se bode omenjeno, da je Caillaux živel ločen od svoje prve žene ter se je dal poročiti z neko drugo, od svojega moža ločeno ženo. Seveda v svobodomiselni Franciji kaj takega ni nič novega. Ni treba še posebej omeni-ti, da je bil Caillaux najstrupenejši nasprotnik vere in cerkve.

Caillauxovo početje so poštene ljudje, celo zmer-ni liberalci, obsojali, a do živega mu niso mogli, ker so vsi mogoteji za vlado vred držali z njim.

Stopil pa je na bojno polje proti njemu zelo na-obražen in vsekakor pošten urednik razširjenega zmernega lista „Figaro“, z imenom Calmette, ki je v svojem listu že več mesecev razkrival goljufivo po-četje Caillauxovo. Odkrival je tudi njegove umazano-sti in je s tem dosegel, da se je velik del francoske javnosti začel obračati proti Caillauxu. Calmette je Caillauxu vedno bolj in bolj silil do živega. Razbur-jenje proti Caillauxu je rastle od dne do dne. Videlo se je, da je ministrovo stališče jako omajano. Tu pa je posegla vmes ministrova žena in je urednika Cal-mette — ustrelila.

Kako se je zgodil umor.

Gospa Caillaux je prišla dne 16. t. m. proti ve-čerju v „Figarovo“ uredništvo. Glavni urednik Cal-mette se je v svoji pisarni razgovarjal z nekim prija-teljem in je hotel oditi iz pisarne. Med tem dobi glas, da ga želi obiskati ministrova žena. Prijatelj mu pravi: „Pa je vendar ne boš sprejel! Kaj bi ti pa imela povedati?“ Urednik odgovori: „Ženska je, ne morem je zavrniti“. Ko je urednikov prijatelj odšel, je Cal-mette sprejel ministrovo ženo v svoji pisarni. V svoji uljudnosti ji ponudi sedež; toda ženska potegne iz svojega mufa revolver in petkrat ustrela na urednika. Calmette se je zgrudil na naslonjač, na treh krajih, osobito v trebuh in prsa, močno ranjen. Med tem ko je urednik s krvjo oblit in stokajoč ležal v naslonja-ču, je morilka mirno stala v kotu. Vsled poka prihi-

teli so drugi uredniki in služabniki ter so spravili ranjenca na avtomobil, prijeli morilko in poklicali po-ličijo. Ranjenca so odpeljali v bolnišnico. Najnevar-nejša rana je bila prizadeta po krogli, ki je prodrla skozi trebuh v čreva. Zdravniki so se tožko odločili za operacijo. Ko so hoteli odpraviti kroglo iz čre-ves, je Calmette ob ¼ na 1. uro ponoči izdihnil. Zad-nje besede so bile: „Storil sem svojo dolžnost“.

Morilka.

Morilko so odpeljali na policijski komisariat ter so obenem tudi obvestili o umoru njenega moža, ki pa je izrekel to-le mnenje: „Čina svoje žene ne morem obsojati“. Nato so morilko odpeljali v jetnišni-co S. Lazaire. V zaporu je izjavila: „Obžalujem svoj čin. Nisem imela namena, da bi usmrtila Calmetta, in bi bila srečna, ko bi izvedela, da zopet okreva. Hote-la sem mu edino le dati lekcijo“ (ga splašiti).

Gospa Caillauxova, ki se je kot dekle pisala Henrieta Ralourd, je Parižanka, rojena 6. decembra l. 1874. Poročila se je najprej z odvetočnikom Leonom Clarettem, od katerega pa se je dala ločiti, in se je pozneje poročila s Caillauxom.

Po umoru.

Vest o umoru se je naglo razširila po Parizu. Na stotine ljudi se je zbralo pred uredništvom „Figa-ru“ in klicalo: „Slava mučeniku Calmettu!“ „Doli z ministrom-morilcem!“ — Le s težavo je policija vzdr-ževala red.

Calmette-jeva smrt je tudi politične važnosti, ker bodo črez 5 tednov volitve v francosko zbornico, ki so razpisane 26. aprila. Svobodomiselni čladi, ki ji je bil duša Caillaux, zna zločin Caillauxove žene škoda-vati. Seveda je Caillaux odstopil kot finančni mini-ster ter se namerava nekaj časa umakniti iz politič-nega življenja popolnoma.

Liberalni poslanec čestita morilki.

Takoj, ko se je raznesel glas o umoru, je svo-bodomiselni poslanec mesta Versailles, Thalamas, brzo-javno čestital morilki in jo z laskavimi besedami ime-oval „vzor francoskega svobodomiselnega ženstva“. — Res, „vzor“-poslanec, ki ima tako „plemenite“ nazo-re!

Pogreb

se je vršil v petek, dne 20. marca, ob izredno veliki udeležbi. Krsto s truplom Calmettovim so najprvo to-variši-uredniki zanesli v cerkev, kjer se je truplo cerkveno blagoslovilo, nato pa se je vršil spreved na pokopališče. Krsto je dičilo veliko število vencev s pomenljivimi napisi, ki so mrtvega urednika slavili kot žrtev čistega in pravega domoljubja. Po pogrebu je prišlo po pariških ulicah do velikih nemirov in pretepotov med pristaši Caillauxa in Calmetta. Na trgu „Chlichy“ je nastal krvav pretep. Policija je posegla vmes z golimi sabljami in udrihala po pretepačih. Množica je udrla tudi pred ječo, kjer je zaprta morilka. S sramotljivimi klici na morilko in njenega moža je dala množica duška svoji ogorčenosti nad umo-rom urednika Calmetta. Le s težavo se je posrečilo policiji, pomiriti razburjeno množico.

Umorjeni Calmette sicer ni bil izrazit pristaš katoliške stranke; prištevati se je med one zmerne francoske politike, ki obsojajo preganjanje cerkve, gnusao početje liberalnega svobodomiselstva in njega goljufivo gospodarstvo. Ves svoj upliv je uporabil, da bi se nezdružne razmere v Franciji ozdravile. A ravno s tem se je pregrešil pri liberalcih in — umreti je moral, star komaj 54 let!

Nekateri listi poročajo, da stoji Francija zopet pred notranjim preobratom. Domneva se celo, da se bliža konec ljudovlade. Te vesti so sicer malo verjet-ne, a eno je gotovo: liberalna drevesa ne rastejo do neba.

Petdeset oseb našlo smrt v morskih valovih.

Na Jožetovo, dne 19. marca popoldne ob 5. uri se je v pristanišču pri Benetkah zgodila velika nesre-ča. Torpedni čoln „56 T“ je zadel s svojim ostrim prednjim delom v parni čoln, ki vozil med Benetkami in in Lido, ter je imel na krovu okrog 80 oseb, večino-ma tujece. Parni čoln je pri priči razkral v dva de-la in se takoj potopil.

Vzrok nesreče.

Ob uri, ko se je zgodila nesreča, je plul črez beneško pristanišče letalni stroj. Kapitan ponesreče-